

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 647/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen pikaluottojen ongelmien vähentämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pertti Salolaisen /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 647/2017 vp:

Miten hallitus suhtautuu pikaluotoista aiheutuvien ongelmien vähentämiseen ja Kuluttajaliiton tekemiin viiteen korjaavaan ehdotukseen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pikaluottoihin on liittynyt ongelmia niiden markkinoille tulosta eli vuodesta 2005 asti. Ongelmiin on puututtu useilla asteittain koventuneilla lainmuutoksilla. Vaikutuksiltaan merkittävimpanä voidaan pitää vuonna 2013 tehtyä lainmuutosta, jolla asetettiin korkokatto muille alle 2 000 euron suuruisille kuluttajaluotoille paitsi sellaisille hyödykesidonnaisille luotoille, joihin ei sopimuksen mukaan liity oikeutta nostaa rahavaroja.

Korkokattosäätelyn voimaantulon jälkeen myönnettyjen pikaluottojen kappalemäärät sekä niistä perittävät luottokustannukset vähenivät. Sittenkin pikaluottoyritykset ovat kuitenkin muuttaneet tarjoamiaan luottotuotteita ja siirtyneet pääosin myöntämään korkokaton ulkopuolelle jääviä suurempia luottoja, joissa todellinen vuosikorko on yleisesti yli 100 prosenttia tai jopa huomattavasti korkeampi. Osittain tarjonta on myös siirtynyt niin sanotuille vertaislainamarkkinoille.

Nykyisen korkokattosäätelyn myönteisenä vaikutuksena voidaan pitää sitä, että pikaluottoihin liittyvien velkomustuomioiden lukumäärä on vähentynyt. Ei-toivottua kehitystä on puolestaan se, että velkasaatavien suuruus on noussut lähes kaikissa ikäryhmissä. Lisäksi velkomustuomioiden määrä on vähentymisestäään huolimatta edelleen merkittävä verrattuna esimerkiksi 10 vuoden takaiseen tilanteeseen.

Oikeusministeriössä valmistui keväällä 2017 virkatyönä tehty arviomuistio, jossa kartoitettiin mahdollisia lainsäädäntömuutoksia, joilla pikaluottoihin liittyviä ongelmia voitaisiin vähentää. Mahdollisina keinoina pidettiin esimerkiksi korkokaton laajentamista koskemaan myös suurempia luottoja, muuna kuin korkona perittäviä luottokustannuksia koskevan säätelyn tiukentamista korkokattosäätelyn kiertämisen estämiseksi ja hinnoittelun selkeyttämiseksi sekä korkokaton rikkomisen sopimusoikeudellisten seuraamusten ankaroitamista yleisesti siten, ettei kuluttajalla olisi korkokaton rikkomistilanteissa velvollisuutta maksaa luottokustannuksia lainkaan. Arviomuistiossa kiinnitettiin huomiota myös kuluttaja-asiamiehen puutteellisiin valvontakeinoihin

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 647/2017 vp

elinkeinonharjoittajan menetellessä kuluttajansuojalainsäädännön vastaisesti. Arviomuistiossa esiin tuodut lainsäädännön kehittämisehdot olivat siis osin samoja, joita Kuluttajaliitto on kirjallisessa kysymyksessä viitatus mukaisesti ongelmien rajoittamiseksi tai estämiseksi esittänyt. Arviomuistio oli laajalla lausuntokierroksella, ja lausunnonantajat suhtautuivat muistiossa esitettyihin muutosehdotuksiin pääosin myönteisesti. Jatkotoimista ei ole tehty vielä päätöksiä.

Luottokelpoisuuden arvioinnin asianmukaisuus on edellä mainittujen keinojen ohella keskeinen elementti velkaongelmien ennaltaehkäisyssä. Erääksi luottokelpoisuuden arviointia helpottavaksi työkaluksi on esitetty positiivista luottotietorekisteriä. Oikeusministeriö käynnisti joulukuussa 2017 aiheesta selvityksen, jossa arvioidaan tällaisen luottotietojärjestelmän toimivuutta eri osapuolten – niin luotonantajien kuin luotonhakijoiden ja muidenkin tahojen – näkökulmasta. Selvitettävistä kysymyksistä ovat mm. luottotietojärjestelmän keskeinen tietosisältö, kuten se, mitä positiivisia luottotietoja luotonantajilla tulisi olla käytettävissään ja mihin tarkoituksiin niitä voitaisiin käyttää. Lisäksi arvioidaan luottotietojärjestelmän toteutusvaihtoehdot, kuten keskitetty välitysjärjestelmä tai luotonantajien keskinäinen tietojenvaihtojärjestelmä, sekä tietojärjestelmien perustamisesta ja ylläpitämisestä aiheutuvat kustannukset ja niiden jakaminen. Selvityksen on määrä valmistua kesäkuun 2018 loppuun mennessä.

Helsingissä 23.2.2018

Oikeusministeri Antti Häkkänen